

L'arxiver capitular

Gabriel Roura i Güibas

El dia 16 de juliol de 1929, el bisbe de Girona Dr. Josep Vila i Martínez conferia el presbiterat al Dr. Jaume Marquès i Casanovas. Aquell mateix any, continua els estudis de Dret Canònic a la Universitat Pontifícia de Tarragona, on assoleix els graus de llicenciat i de doctor. De retorn al bisbat de Girona, inicia la tasca pastoral en qualitat de vicari a les parròquies de Fornells de la Selva i Llagostera.

El 1933 ingressa a la Casa Missió de Banyoles i es dedica a l'activitat missionera per totes les parròquies i contrades gironines. Acabada la Guerra Civil, el Dr. Marquès continua de missioner i a l'encop comença a tenir responsabilitats a Girona capital, relacionades amb la seva condició d'home de Dret. Establert definitivament a la nostra ciutat, el Dr. Jaume Marquès té l'oportunitat de concórrer a unes oposicions a canonge.

Efectivament, pel febrer de 1947, el bisbe Josep Cartaña convocava la provisió de dos canonicats vacants; al primer el prelat hi afegia els càrrecs de secretari i d'arxiver del capítol de la Catedral. El Dr. Marquès presentà la seva candidatura; després de superar de forma brillant els exercicis d'oposició proposats, el dia 1 d'agost d'aquell mateix any, en capítol extraordinari, prenia possessió de la canongia i esdevenia així arxiver del capítol de la seu.

Arxiver capitular

Aquest pas fou molt important en la variada activitat del nou canonge. De bell antuvi, el nou arxiver va emprendre la tasca de conèixer a fons el contingut del riquíssim arxiu catedralici i de la biblioteca adjunta. Els

primers anys són consagrats a la prospecció dels diversos fons de l'arxiu, cosa que li permetrà de disposar d'una deu inestroncable de notícies que seran l'origen de la seva obra divulgadora.

Durant el pontificat del bisbe Jubany, el Dr. Marquès procurà la renovació de les instal·lacions de l'arxiu. Pel juliol de 1966 es donaren els primers passos per aquesta tasca, en la qual col·laboraren les entitats ciutadanes, com ara l'ajuntament de la ciutat, la Diputació i, en l'àmbit estatal, la Direcció General de Archivos y Bibliotecas.

Es guanyà un espai important en recuperar les quatre grans sales ubicades en el pis superior de les estances del Tresor de la Catedral. En aquests nous locals, hi quedaren dipositades algunes seccions de l'arxiu i la biblioteca.

En disposar d'espais més amples, es procedí a la reinstal·lació de les sèries de més interès per als investigadors: la sèrie de Registres de les Actes o Resolucions Capitulars, els Registres de l'Obra de la Seu i els Registres de les Pabordies. Aquestes sèries, completes des del segle XIV, per si mateixes fornien un nombre inesgotable de notícies referides a tota mena de facetes històriques, etc. que foren posades a la llum i a la curiositat dels lectors interessats, a través de tants articles i comentaris que són la base de l'obra divulgadora del Dr. Marquès.

Un altre fons important de l'arxiu capitular el constitueix la magnífica col·lecció de manuscrits i incunables que van des del segle X fins al XVI. En ocasió de determinades commemoracions, el Dr. Jaume Marquès donava notícia de monuments bibliogràfics de la nostra Catedral.

L'abril de 1967, la magnífica Bíblia bolonyesa de Carles V de Valois, rei de França, fou prestada a la Biblioteca Nacional de París amb motiu de la commemoració del 5è centenari de la mort de l'esmentat rei.

Un altre fet digne d'ésser recordat, i al qual el Dr. Marquès hi dedicà un acurat estudi, fou la troballa de l'estela funerària del bisbe Arnulf (954-976) en ocasió d'unes obres que es realitzaven en unes dependències de la catedral. La recuperació d'aquesta joia arqueològica comportava una significació especial per tal com l'esmentat bisbe Arnulf que, com a abat de Ripoll fou el primer impulsor no solament del monestir sinó del seu famós escriptori, ha d'ésser considerat com el fundador de l'escola i de l'escriptori de la Catedral, com a bisbe que fou de la nostra diòcesi.

El Beatus també captà l'atenció investigadora del nostre arxiver; va publicar estudis sobre la seva decoració i altres aspectes rellevants d'aquest excepcional llibre manuscrit fins al punt que, amb l'assentiment del capítol catedralici, s'editava la primera reproducció obrada a Suïssa el 1962. Es tracta d'una edició facsímil en blanc i negre, amb algunes il·lustracions a color. Mes la publicació més reeixida i completa fou la que el 1975 realitzà Edilán, en facsímil a color i amb un volum separat, on acompanyant la transcripció del text íntegre, especialistes en la matèria confeïren interessants estudis sobre diversos aspectes del manuscrit. El Dr. Jaume Marquès aportà la seva col·laboració posant a l'abast del lector el conjunt de dades que del Beatus es conserven en els arxius gironins.

Una tasca molt important, i tanmateix poc agraïda, fou la que dugué a